

1997. – 290 s.

3. Davydov M. Istoriia vykonavstva na narodnykh instrumentakh (Ukrainska akademichna shkola) / M. Davydov. – K., 2005. – 418 s.

4. Ivanov Ye. Akademichne baianno-akordeonne mystetstvo na Ukraini: Avtoref.Dys.kand.mystetstv.: 17.00.02 / Kyiv. derz. konserv. im. P.I. Chaykovskii/ Ye. Ivanov. – K., 1995.- 17 s.

5. Myrek A. Yz ystoryy akordeona y baiana / A. Myrek. – M., 1967. – 195 s.

6. Myrek A. Harmonyka: Proshloe y nastoiashchee // Nauchno-ystorycheskaia entsyklopedycheskaia knyha / A.Mirek . - M., 1994. – 534 s.

7. Rosinska E. Polska literatura akordeonowa. 1955-1996. / E.Rosinska – Warszawa, 1996. – 190 s.

8. Teresa Adamowicz-Kaszuba. Muzyka programowa XX wieku w repertuarze akordeonowym / T. Adamowicz-Kaszuba.– Warszawa, 2005. – 106 s.

9. Semeshko A.A. Baianno-akordeonno mystetstvo na zlami KhKh-KhKhI stolit: Dovidnyk / A.Semeshko. - Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan, 2009. – 244 s.

10. Stashevskiy A.Ia. Narysy z istorii ukrainskoi muzyky dlia baiana: Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv mystetstv i osvity / A. Stashevskiy. - Luhansk: Polihrafresurs, 2006. – 152 s.

11. Cherepanyn M. Akordeonno-baianna tvorchist polskykh muzykantiv u konteksti mizhnarodnykh mystetskykh vzaiemyn //Bahatokulturnist Ivano-Frankivskoi oblasti i Opolskoho voievodstva: Zbirnyk naukovykh prats za materialamy Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii /M. Cherepanyn. – I-Frankivsk, 2008. – S. 156–161.

Статья посвящена сравнительной характеристике и эволюции аккордеонно-баянного искусства в Украине и Польше. Основой этого стали: а) появление оригинального репертуара; б) основания баянно-аккордеонных школ; в) усовершенствование инструментария. Прослежены основные этапы и направления развития композиторского творчества и определены приоритетные принципы в формировании баянно-аккордеонных исполнительских школ на территории Украины и Польши. Научная новизна обусловлена необходимостью выяснения эволюции основных направлений деятельности аккордеонно-баянного искусства, как в Украине так и в Польше. Материал основывается на комплексе методов: теоретический анализ литературы по проблеме исследования, изучение и обобщение опыта музыкантов-исполнителей по внедрению современных произведений аккордеонно-баянной музыки в учебный процесс начального и профессионального музыкального образования.

Ключевые слова: оригинальный репертуар, аккордеонно-баянное искусство, исполнительские школы, композиторское творчество.

The article is dedicated the comparative characteristics and evolution of accordion- bayan art in Ukraine and Poland. The main basis for this was: a) the appearance of the original repertoire; b) the establishment of accordion-bayan schools; c) improvement of tools. The basic stages and directions of development of composer's creativity are traced and the priority principles in formation of accordion-accordion performing schools in the territory of Ukraine and Poland are determined. The scientific novelty is caused by the need to find out the evolution of the main activities of accordion-martial arts, both in Ukraine and in Poland. The material is based on a set of methods such as: theoretical analysis of literature on the problem of research, study and generalization of the experience of performing musicians in the introduction of contemporary works of accordion-bayan music in the educational process of primary and professional music education. So, the genesis of Ukrainian and Polish music for accordion-accordion is observed in several directions, firstly, in intensive influence on it folk, secondly, in active interaction of modern professional chamber-instrumental music (new technological techniques of composition: dodecafonika, aleatoryka, electronic music, etc.) while maintaining the high traditions of classical music worldwide. On the other hand, accordion-bayan is considered by both Ukrainian and Polish composers as a chamber concert instrument, which has an equal place among classical instruments. Their works firmly gain significant positions in the programs of performers in many countries of the world, which testifies to their significant contribution to the treasury of the modern accordion-bayan repertoire. This significantly expanded the international artistic relations between the Ukrainian musicians with their counterparts in Europe-level festivals and competitions, concerts by famous performers and groups, organization of scientific conferences, workshops and master classes. Finally, we note that the accordion-bayan school of Ukraine and Poland opened new artistic possibilities of the modern accordion and accordion and has written this art form in the mainstream of world development.

Key words: original repertoire, accordion-bayan art, performing school, the composing work.

УДК 37:321:352/354"18"(71)

DOI 10.31339/2413-3329-2020-1(11)-223-226

Гук Людмила Іванівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

orcid .org/0000-0002-7216-8844

РОЗВИТОК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО УСТРОЮ КАНАДИ НА ПОЧАТКУ ХІХ СТОЛІТТЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються деякі аспекти процесу становлення системи шкільної освіти Канади у ХІХ ст. Подано коротку характеристику соціо-культурного життя суспільства досліджуваного періоду. Досліджені умови проведення навчання та стан шкільних приміщень. Особлива увага звернена на дослідження кваліфікацій вчителів та основних методів навчання, характерних для канадських шкіл початку ХІХ ст. Потік іммігрантів пришвидшився з організацією регулярних пароплавних рейсів через Атлантику на американський континент. Швидкі темпи розвитку країни сприяли удосконаленню соціальної інфраструктури суспільства. Автором зазначено, що саме в цей період починається зародження системи шкільної освіти країни. Вивчення розвитку освіти у Канаді на початку ХІХ ст. представляє особливий інтерес.

Ключові слова: система державної освіти, Канада, ХІХ ст., моніторіальне навчання, шкільні приміщення, кваліфікації вчителів.

Постановка проблеми. Початок ХІХ ст. в Канаді характеризується динамічним розвитком суспільно-політичного устрою країни, зокрема східної її частини (сучасні провінції

Онтаріо та Квебек). В цей час села переростали у міста, які активно розвивались, вирубувались ліси, прокладались дороги. Кожного року освоювались сотні й тисячі акрів землі. Потік іммігрантів

пришвидшився з організацією регулярних пароплавних рейсів через Атлантику на американський континент.

Швидкі темпи розвитку країни сприяли удосконаленню соціальної інфраструктури суспільства. Оскільки саме в цей період починається зародження системи шкільної освіти країни, вивчення розвитку освіти у Канаді на початку XIX ст. представляє особливий інтерес.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. До вивчення історичної ретроспективи розвитку шкільної освіти на теренах Канади звертались як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Зокрема, історія освіти Канади розглядається у працях З. Магдач, Н. Мукач [2], К. Томас [11], С. Х'юстон, Е. Прентіс [7]; проблеми історичного розвитку органів управління освітою в Канаді вивчається у працях П. Аксельрода [3], Н. Бервоша [4]; життя й творчий шлях особистостей, що здійснили вагомий вплив на розвиток освіти в Канаді досліджуються у роботах Л. Карпинської [1], Д. Ходгінса [6], Дж. Путмана [10]. та багатьох інших науковців. Однак ґрунтовного дослідження стану шкільної освіти Канади на початку XIX ст. у вітчизняній літературі проведено ще не було.

Мета статті: дослідити стан шкільної освіти Канади на початку XIX ст. У відповідності до мети, нами були поставлені завдання: подати загальну характеристику розвитку шкільної системи освіти Канади на початку XIX ст.; розглянути стан та методичне забезпечення шкіл; дослідити методи навчання, характерні для досліджуваного періоду.

Результати дослідження. З історичних джерел відомо, що у 1827 р. у Верхній Канаді (територія сучасної провінції Онтаріо) існувало близько 340 загальних шкіл, у яких навчалось близько 10 000 учнів, які вивчали читання, письмо, арифметику та основи релігії. Тут також існувало 11 районних граматичних шкіл, у яких близько 300 учнів отримували більш ґрунтовне навчання, опановуючи класичні дисципліни та готуючись до кваліфікованих професій. Згідно з даними Ради освіти провінції наступного, 1828 р. в 11 граматичних школах навчалось 372 учні; існувала 401 загальна школа, загальна кількість учнів становила 10 712 осіб [6].

Не зважаючи на тенденцію щодо зростання кількості шкіл провінції та загальної кількості учнів, які відвідують школи, питання підвищення якості системи освіти в цілому залишається відносним. За даними офіційних звітів про стан освіти у Верхній Канаді, у 30-х – 40-х рр. XIX ст. школи були у поганому стані, у навчальному процесі використовувались різні за формою та змістом підручники, а заробітна плата вчителів була дуже низькою, в середньому 12 фунтів-стерлінгів на рік. У зв'язку з цим, більшість вчителів загальних шкіл розглядали власну професію як тимчасову і при першій можливості змінювали роботу. Освітні закони прийняті урядом, часто залишались формальністю і не завжди впроваджувались у систему освіти.

У «Доповіді про стан справ у Британській Північній Америці» 1837 р. британський дипломат лорд Дургем (Lord Dufferin) наголошував на тому, що особливо потребує доступу до освіти дітей сільське населення Верхньої Канади, і що саме через освіту дітей жителі сіл можуть стати достойними громадянами країни. Освіта необхідна як біднішим жителям сільської місцевості, так і дітям заможних землевласників, оскільки сприятиме розвитку їхніх моральних поглядів і дасть їм можливість зайняти достойне місце в суспільстві. «Навіть у найзаселеніших районах існує лише декілька шкіл, та й ті дуже низького рівня; а у більш віддалених поселеннях їх взагалі немає» [11, с. 94].

У книзі «Раєрсон із Верхньої Канади» К. Томас подає коротку характеристику шкіл початку 40-х рр. XIX ст. «...Звичайна сільська школа була дерев'яним будинком, близько 16-20 футів в висоту, і опалювалась відкритим каміном. Вікна на кожній із трьох стін пропускали світло в кімнату, а під ними до стіни була прибита дошка, що слугувала партою. Учні сиділи на лавках лицем до стіни..., [повернені] спиною по центру кімнати. Деколи у центральній частині кімнати стояли лавки, де учні розказували завчені на пам'ять тексти вчителю, чий високий стіл був розташований до них лицем. Не було дошок чи ілюстративних

матеріалів, натомість [учні користувались] книжками, різноманітними за характером та побудовою, а писали гусячими перами, що виготовлялись вчителем» [11, с. 94]. Основним засобом авторитету вчителя та мотивацією до навчання була різка або ремінь. Застосування фізичних покарань навіть до наймолодших учнів було звичною справою, а тому діти навчалися швидше зі страху перед вчителем, аніж з власної ініціативи. Покаранням за пропущене слово у вивченому на пам'ять тексті було, як правило, два-три ляпаси по пальцях чи руці.

Кожна друга субота була вихідним днем, а канікули тривали один тиждень влітку. Проте, оскільки фермерська діяльність залишалась основною діяльністю, необхідно зазначити, що на протязі всього року відвідування учнями школи було нерегулярне та хаотичне і значно залежало від пори року та погоди. Особливо це стосувалось хлопчиків, яких вже у віці 9-10 років активно залучали до сільськогосподарських робіт.

У більшості шкіл чоловіки проводили навчання взимку, коли учнів у школах значно більшало, а жінки – влітку, коли відвідування значно знижувалось. Школи, де викладали лише чоловіки, вважались особливо престижними. Щоб стати вчителем тогочасної школи, не потрібно було жодних кваліфікацій. Досить було вміти правильно написати певне слово або визначити частини мови у конкретному реченні. Не рідко ще одним критерієм відбору кандидатів на посаду вчителя була тверезість. К. Томас наводить приклад прийняття на роботу зі слів самої вчительки: «Ти можеш викладати граматику? – спитав екзаменатор. Я відповіла «так», вагаючись. Тоді він написав декілька речень та передав мені в руки папір. Це був мій сертифікат» [11, с. 97]. Р. Макгілл, один із освітан того часу, писав: «Я знаю ступінь кваліфікованості майже усіх учителів цього району [району м. Ніагари] і я не вагаючись, можу стверджувати, що не більше як один із десяти вчителів є достатньо кваліфікований, щоб навчати дітей» [6, с. 58].

Усі школи у свідомості звичайних жителів провінції були однаковими, а хорошим вчителем вважався той, хто вміє читати й писати краще від учнів. Дати дитині освіту означало виправити її у школу, де під наглядом вчителя учні читали й повторяли на пам'ять вивчені тексти. Що стосується підручників, вважалося, що будь-який із десяти різних видів читанок підходить для навчання читання. Відомо, що арифметика та граMATика могли вивчатись у різних школах із різних підручників. Матеріальне забезпечення шкіл було дуже низького рівня. Часто не вистарчало дощочок і олівців. «У школах панувала анархія; жодна із двох шкіл не була подібна на іншу, [шкільне] обладнання було випадковим, вчителі не кваліфіковані, учні різного віку змішані в одному класі, і, що ще гірше – кожен з них відвідував школу як хотів» [7, с. 237].

Стан шкіл на початку 40-х рр. XIX ст. описував місцевий управитель освіти району Брок В. Лендон. Відповідавши більше ста шкіл, які знаходилися на території його району, він подав детальний опис власних спостережень. В. Лендон зазначав, що шкільні приміщення найчастіше виглядали як жалюгідні халупи, збиті як-небудь із дерев'яних колод, щілини між ними заліплені глиною, яка час від часу відвалювалась, забруднюючи приміщення. Під ногами накидані дошки, які навіть не прибиті цвяхами і коли хтось по них проходив, вони гуркотіли так, ніби на лісозаготівлі. Над головою були розміщені голі крокви, з яких звисла павутина і пліюка. У приміщенні було два-три невеличкі вікна та масивні дерев'яні двері, які скрипіли на дерев'яних завісах. Звичайно, подекуди можна було побачити школи, у трохи кращому стані, аніж описана вище, однак, що стосується внутрішнього інтер'єру, вони всі були однакові. Партами служили, як правило, великі полиці, прибиті під нахилом до стіни приблизно на рівні грудей учнів [8, с. 22].

Для шкіл Верхньої Канади, як і для шкіл усієї Північної Америки початку XIX ст., характерним був моніторинговий метод навчання. Принципи моніторингової освіти (англ. monitorial education) були розроблені приблизно одночасно у 1790 – х рр. А. Белом, у м. Мадрас, в Індії та Дж. Ланкастером у м. Лондон, Великої Британії. У моніторингових школах, які відвідували діти

робочого класу, учнів навчали групами (деколи до кількох сот учнів в одній групі), під керівництвом одного вчителя. Навчання у моніторингових школах проводилось за принципом поділу праці. Вчителю допомагали групи моніторів, кожен з яких наглядав за окремою групою молодших від нього учнів. Інформація передавалась маленькими порціями від вчителя через монітора до учнів шляхом одноманітного повторення [5].

Моніторингове навчання, хоч і залучало багато учнів, насправді було мало ефективним. По-перше, за таких умов навчання важко було сконцентруватись, а по-друге, воно базувалося на зазубрюванні сталих слів, виразів, речень. Поза межами школи діти швидко забували вивчене. У класі панував хаос. «Деякі учні читали вголос, деякі розмовляли, деякі стояли біля вчителя і говорили з ним... Вчитель підтримував порядок за допомогою різки...» – згадує одна із вчителів початку XIX ст. [7, с. 252]. За таких умов праця вчителя була удвічі більше зосереджена на утриманні дисципліни у класі, аніж на тому, щоб передати учням знання.

Місцевий управитель освіти В. Лендон у своєму звіті про діяльність шкіл району Брок, зауважував, що метод навчання у школах полягає у повторенні на пам'ять певних уроків у конкретному порядку. Більшість учителів майже не звертає увагу на клас, у якому сидять учні і під час заучування уроків зайняті полагодженням пер та спостереженням за іншими учнями. Розуміння текстів не є основною вимогою під час вивчення матеріалу. Наприклад, готуючись до уроку читання, учні не вдумуються в описані події чи факти, натомість їхню увагу

зосереджують на читанні та вимові тяжких слів [9].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, на початок XIX ст. Канада характеризується активним розвитком соціальних структур суспільства, що сприяє росту кількості різноманітних навчальних закладів в тому числі граматичних та загальних шкіл, та учнів, що їх відвідують. Однак, школи були у поганому стані, в навчальному процесі використовувались різноманітні за характером та побудовою підручники, навчальний процес організовували вчителі, які не мали адекватної педагогічної підготовки, і навіть це було доступним лише для певної частини населення. Основним методом навчання була моніторіальна система, поширена на той час у багатьох країнах світу, яка дозволяла навчати одночасно велику кількість учнів з мінімальним наглядом вчителя.

Одночасне навчання різних за рівнем знань учнів, а також запам'ятовування текстів на пам'ять хоч і давало мінімальні основи освіти дітям, однак було мало ефективним і зовсім не наближеним до життя. Більшість дітей, коли переставали відвідувати школу, забували опанований ними матеріал.

Таким чином, на початок XIX ст. назріла необхідність ґрунтовного реформування системи шкільної освіти Канади, яка б полягала у забезпеченні доступу до освіти усім жителям провінції, будівництві шкільних приміщень, які б відповідали основним вимогам житлових приміщень, стандартизації навчальних програм, забезпеченні навчальними матеріалами, наданні належної освіти вчителям та централізації контролю й посилення підзвітності у сфері управління освітою.

Список використаних джерел

1. Карпинська Л. О. Формування професійної майстерності майбутніх учителів у системі вищої педагогічної освіти Канади. – Дис. На здобуття наук. ст. канд. пед. наук. / Л. О. Карпинська. – Одеса, 2005. – 221 с.
2. Магдач З. Т. Історична ретроспектива розвитку шкільної освіти Канади / З. Т. Магдач, Н. В. Мукан // Наукові записки: [збірник наукових статей] (Серія педагогічні та історичні науки) / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл.: Л. Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 84. – С. 155-161.
3. Axelrod P. The Promise of Schooling: Education in Canada 1800-1914 / P. Axelrod. – Toronto: University of Toronto Press, 1997. – 160 p.
4. Burwash N. The Makers of Canada. Egerton Ryerson / N. Burwash. – Toronto: Morang & Co Limited, 1906. – 303 p.
5. Curtis B. Recognitions of the Canadian State: Educational Reform and the Construction of a Public in Upper Canada 1837-1846 / B. Curtis // Historical essays on Upper Canada: new perspectives / ed. By J. K. Johnson, B. G. Wilson. – Carleton University Press Inc. – 1989. – P. 341-349.
6. Hodgins D. Ryerson Memorial Volume: prepared on the occasion of the unveiling of the Ryerson Statue in the grounds of the Education Department on the Queen's birthday, 1889 / D. Hodgins. – Toronto. – Printed by Warwick & Sons 68 and 70 Front street west. – 1889. – 146 p.
7. Houston S. Schooling and Scholars in Nineteenth-Century Ontario / S. Houston, A. Prentice. – University of Toronto Press. – 1988. – 418 p.
8. Landon W. The State of Schools in the Brock District, 1849 / W. Landon // G. Hodgins Schools and Colleges in Ontario, 1792-1910. – Vol. 2. – Toronto: Printed and Published by L. K. Cameron. – 1910. – 270 p. – P.82-89.
9. Perrault J. Cours d'éducation elementaire a l'usage de l'Ecole gratuite, etablie dans la Cite de Quebec en 1821 // Family, School and Society in the Nineteenth century Canada. / [ed. By A. L. Prentice, S. E. Houston]. – Toronto: Oxford University Press, 1975. – 294 p.
10. Putman J. H. Egerton Ryerson and Education in Upper Canada / J. H. Putman. – Toronto: William Briggs, 1912. – 272 p.
11. Thomas C. Ryerson of Upper Canada / C. Thomas. – Toronto: The Ryerson press, 1969. – 151 p.

References

1. Karpynska L. O. Formuvannia profesiinoi maistemosti maibutnikh uchyteliv u systemi vyshchoi pedahohichnoi osvity Kanady. – Dys. Na zdobuttia nauk. st. kand. ped. nauk. / L. O. Karpynska. – Odesa, 2005. – 221 s.
2. Mahdach Z. T. Istorychna retrospektyva rozvytku shkilnoi osvity Kanady / Z. T. Mahdach, N. V. Mukan // Naukovi zapysky: [zbirnyk naukovykh statei] (Serii pedahohichni ta istorychni nauky) / Nats. ped. un-t imeni M. P. Drahomanova; ukl.: L. L. Makarenko. – K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2010. – Vyp. 84. – S. 155-161.
3. Axelrod P. The Promise of Schooling: Education in Canada 1800-1914 / P. Axelrod. – Toronto: University of Toronto Press, 1997. – 160 p.
4. Burwash N. The Makers of Canada. Egerton Ryerson / N. Burwash. – Toronto: Morang & Co Limited, 1906. – 303 p.
5. Curtis B. Recognitions of the Canadian State: Educational Reform and the Construction of a Public in Upper Canada 1837-1846 / B. Curtis // Historical essays on Upper Canada: new perspectives / ed. By J. K. Johnson, B. G. Wilson. – Carleton University Press Inc. – 1989. – P. 341-349.
6. Hodgins D. Ryerson Memorial Volume: prepared on the occasion of the unveiling of the Ryerson Statue in the grounds of the Education Department on the Queens birthday, 1889 / D. Hodgins. – Toronto. – Printed by Warwick & Sons 68 and 70 Front street west. – 1889. – 146 p.
7. Houston S. Schooling and Scholars in Nineteenth-Century Ontario / S. Houston, A. Prentice. – University of Toronto Press. – 1988. – 418 p.
8. Landon W. The State of Schools in the Brock District, 1849 / W. Landon // G. Hodgins Schools and Colleges in Ontario, 1792-1910. – Vol. 2. – Toronto: Printed and Published by L. K. Cameron. – 1910. – 270 p. – P.82-89.
9. Perrault J. Cours d'education elementaire a l'usage de l'Ecole gratuite, etablie dans la Cite de Quebec en 1821 // Family, School and Society in the Nineteenth century Canada. / [ed. By A. L. Prentice, S. E. Houston]. – Toronto: Oxford University Press, 1975. – 294 p.
10. Putman J. H. Egerton Ryerson and Education in Upper Canada / J. H. Putman. – Toronto: William Briggs, 1912. – 272 p.

11. Thomas C. Ryerson of Upper Canada / C. Thomas. – Toronto: The Ryerson press, 1969. – 151 p.

В статье рассматриваются некоторые аспекты процесса формирования системы школьного образования Канады XIX в. Представлено краткую характеристику социо-культурной жизни общества исследуемого периода. Исследованы условия проведения учебной деятельности и школьных помещений. Особое внимание сосредоточено на исследовании квалификаций учителей и основных методов учебы, свойственных канадским школам в начале XIX в. Поток иммигрантов ускорился с организацией регулярных паромных рейсов через Атлантику на американский континент. Быстрые темпы развития страны способствовали совершенствованию социальной инфраструктуры общества. Поскольку именно в этот период начинается зарождение системы школьного образования страны, изучение развития образования в Канаде в начале XIX в. представляет особый интерес.

Ключевые слова: система государственного образования, Канада, XIX век, мониторинговое обучение, школьные помещения, квалификации учителей.

The article deals with some aspects in the process of a public instruction system development of Canada in the early 19th c. A brief overview of social and cultural peculiarities of the society has been given. The author discusses the conditions of schooling and school premises. Special attention is drawn to the study of teacher qualifications and main methods of instruction that have been used in Canadian schools in the early 19th c. The flow of immigrants and a rapid pace of country development contributed to the improvement of social infrastructure, school system of the country began to emerge. The purpose of the article is to investigate the state of school education in Canada in the early nineteenth century. In accordance with the goal, we were tasked with methodological research: presenting a general description of the development of the Canadian school system in the early nineteenth century; considering the condition and methodological support of schools; exploring the teaching methods specific to the study period. Recent evidence suggests that in our study we used the interaction of historical and comparative research methods. The historical research clarifies the chronology of past events, their place and time, establishment of causal relationships between certain phenomena or events; comparative study examines the systems of education of foreign countries of the world and/or comparing them with the national education system. We have studied social, cultural and economic factors that influenced the development of education system. The scientific novelty of the obtained results is that: for the first time in Ukraine the development of the school system under the direction of E. Ryerson has been characterized, in particular, the principles of implementation, compulsory subjects, and methods of teaching and assessment of students. Practical importance of further investigations includes the study of the practical implementation of Ryerson's educational ideas into educational acts of the country.

Key words: public school system, Canada, 19th century, monitorial instruction, school premises, teacher qualifications.

УДК 37.73.811(07)

DOI 10.31339/2413-3329-2020-1(11)-226-229

Козубовська Ірина Василівна,
доктор педагогічних наук, професор,
Сідун Лариса Юрївна,
старший викладач,
Мигалина Зоряна Іванівна,
аспірант,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

ПОЛІКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ДЛЯ ШІКІЛ І ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В США

У статті розглядається проблема організації полікультурної освіти в США. Розкрито сутність понять «полікультурність», «полікультурна освіта». Основна увага зосереджена на питаннях полікультурної підготовки педагогічних кадрів: учителів шкіл і вихователів дошкільних навчальних закладів. Проаналізовано програми і стандарти педагогічної підготовки, вимоги до акредитації стосовно наявності у програмах елементів полікультурної освіти. Виявлено особливості полікультурної підготовки вчителів і вихователів дошкільних навчальних закладів у контексті полікультурної освіти.

Ключові слова: США, полікультурна освіта, вчителі, вихователі дошкільних закладів, діти.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні, яка є багатонаціональною державою, має місце загострення міжетнічних відносин, прояви ворожості, зневаги до менталітету, культури, мови окремих національностей. В цій ситуації актуалізуються питання вивчення зарубіжного досвіду подолання міжетнічних конфліктів, зокрема, США – країни яка відрізняється від звичайних багатонаціональних держав низкою особливостей, однією з яких є те, що Америка відома як країна мігрантів – представників різних культурних груп. Національно-етнічні стосунки між представниками культурних груп історично зв'язані з вирішенням проблем, що стосуються умов проживання і розвитку, питаннями території, мови, духовного життя, збереження культури тощо. Зростання етнокультурного різноманіття в США, виникнення пов'язаних з цим проблем, призвело до розуміння необхідності забезпечення полікультурної політики держави, в тому числі і в сфері освіти.

Сьогодні полікультурна освіта у США має статус освітньої державної політики, який закріплений на законодавчому рівні, а досвід полікультурної підготовки фахівців у США, зокрема педагогічних кадрів, безперечно, заслуговує уваги.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Предметом аналізу українських дослідників обирався широкий спектр теоретичних і практичних проблем американської педагогіки. Проблеми вивчення зарубіжної освіти та освіти США присвятили свої наукові роботи Н. Абашкіна, Н. Авшенюк, Л. Пуховська, О. Сухомлинська та ін. Важливі питання освіти США (історії, теорії, основ педагогічної підготовки фахівців, структури загальної та професійної освіти, реформування освітньої галузі, тенденції розвитку) висвітлено у працях І. Бахова, Н. Бідюк, О. Заболотної, Н. Кічук, Н. Ничкало, Є. Тищенко та ін. Окремі аспекти розвитку американської дошкільної освіти розглядаються в працях Н. Мельник, Л. Парамонові, Е. Протасові. Водночас проблема підготовки педагогів для шкіл і дошкільних закладів в контексті полікультурної освіти вітчизняними дослідниками вивчена недостатньо.

Мета статті: проаналізувати американський досвід полікультурної освіти, виявити особливості полікультурної підготовки вчителів і працівників дошкільних навчальних закладів.

Результати дослідження. Формування наукової теорії полікультурності в США розпочалося у 1980-і рр., а її засновником вважається Дж. Бенке, який першим досліджував освітні заклади як